

Praktijkhandleiding

Educatieve Minor en Educatieve Module

VU Lerarenacademie Vrije Universiteit Amsterdam

2024-2025

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Inhoud opleiding.....	6
Het instituutsdeel	6
Het praktijkdeel.....	7
Begeleiding en samenwerking.....	8
Contact tussen opleidingsschool en instituut	8
Conferentie Samen Opleiden en Professionaliseren.....	8
Contact tussen (mentor van de) VU en wpb.....	8
Rechten en plichten	10
De LIO.....	10
De werkplekbegeleider	10
Schoolopleider	12
VU-mentor	12
Fasering Praktijk & kort overzicht procedures	14
Procedure beoordeling Praktijk 1	14
Procedure beoordeling Praktijk 2 (eindbeoordeling praktijk)	16
Deadlines voor de praktijkbeoordelingen.....	17
Uitreiking certificaat	17
Bijlagen	18
Bijlage A - Suggesties voor opbouw stage-activiteiten Minor/Module fase I.....	19
Bijlage B - Praktijkopdracht Praktijk 1 Presenteer jezelf	22
Bijlage C - Praktijk 2 (eind fase II): Afrondend lesbezoek	24

Deze handleiding is bedoeld voor iedereen die betrokken is bij de Educatieve Minor of Module van de VU Lerarenacademie, die leidt tot een beperkte tweedegraads bevoegdheid: voor de begeleiders en opleiders op de opleidingsschool, de studenten van de lerarenopleiding en de instituutopleiders. In deze handleiding spreken we over verschillende opleiders en begeleiders, namelijk: schoolopleiders, werkplekbegeleiders en instituutopleiders. Wie we met deze en andere termen bedoelen, staat hieronder.

De **schoolopleider (SO)** coördineert de stage op school en houdt de ontwikkeling van de leraar-in-opleiding in de gaten.

De **werkplekbegeleider (WPB)** is de vakbegeleider van de student op de opleidingsschool. De wpb's zijn tweedegraads bevoegd.

De **instituutopleider (IO)** is de opleider van VU Lerarenacademie die verbonden is aan een of meer opleidingsscholen.

De **mentor/vakdidacticus** is de opleider van VU Lerarenacademie die de LIO begeleidt en contact onderhoudt met de werkplekbegeleider.

Deelnemers aan de universitaire lerarenopleiding worden aangeduid met de naam **LIO's (leraren-in-opleiding)**.

De termen **stage** en **praktijk** worden door elkaar gebruikt.

Waar 'hij' staat, kan ook 'zij' of 'die' gelezen worden.

Mei 2024

Yke Meindersma (Coördinator Samen Opleiden)

Inleiding

Deze handleiding bevat informatie over het praktijkonderdeel bij de **Educatieve Minor en de Educatieve Module**. Je vindt hier meer over de visie en inhoud van deze opleidingen, een beschrijving van de inhoud van de stage en van wat er verwacht wordt van alle betrokkenen bij de stage, zoals de wijze van begeleiding en beoordeling. Deze trajecten worden verzorgd door de VU Lerarenacademie samen met opleidingsscholen.

Zowel de Educatieve Minor als de Educatieve Module leidt tot een beperkte tweedegraads bevoegdheid. Studenten kunnen de Educatieve minor tijdens hun bacheloropleiding aan de lerarenopleiding van de VU volgen in hun minorruimte. De Educatieve Module kan worden gevolgd na het afronden van een relevante WO-opleiding. Beide trajecten worden voor een aantal (maar niet voor alle) schoolvakken twee keer per jaar aangeboden, zowel in september als in februari. De LIO's zijn gedurende vijf maanden actief op het instituut en lopen stage op een opleidingsschool. Het programma van Minor en Module omvat 30 EC: 15 EC voor het praktijkdeel en 15 EC voor het instituutsdeel.

Gedurende de opleiding wordt mogelijkerwijs aan de LIO's aanvullende informatie verstrekt via de elektronische leeromgeving Canvas. Het kan voorkomen dat informatie in dit document daardoor komt te vervallen. Dit zal dan duidelijk worden aangegeven en indien van toepassing zullen de wpb's en so's daarvan op de hoogte worden gesteld. Actuele informatie is ook te vinden op onze website <https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/informatie-voor-schoolopleiders-en-werkplekbegeleiders>

Wie is de leraar die we opleiden?

De Educatieve Minor of Module vormt voor veel LIO's de eerste stap naar het onderwijs en leidt tot een (beperkte) tweedegraads bevoegdheid. Hiermee hebben ze de mogelijkheid om al tijdens de bachelor of vlak daarna kennis te maken met het onderwijs en het beroep van leraar. Hierna is er de keuze om eerst werkervaring op te doen, of om direct door te stromen naar de eerstegraads lerarenopleiding (nogmaals 30 EC).

Een universitair opgeleide leraar is een leraar die weet hoe te handelen in praktische onderwijssituaties en die vanuit zijn theoretisch en empirisch onderbouwde visie kan verantwoorden waarom hij zo handelt. Hij beheerst zijn vak op universitair bachelorniveau, overziet de vakinhoud die op school wordt onderwezen en is ook in staat om zich zelfstandig onderdelen van het schoolvak eigen te maken die geen deel uitmaken van zijn bachelorprogramma.

Een universitair opgeleide leraar is een intermediair tussen de wetenschap en het voortgezet onderwijs. Hij introduceert leerlingen in de academische denkwereld van zijn vakgebied. Daarnaast heeft hij kennis van pedagogische, algemeen-didactische en vakdidactische kernbegrippen, weet hij hoe leerlingen leren en heeft hij een visie op goed onderwijs, in het bijzonder binnen zijn eigen vak. Die visie kan hij concreet vormgeven in de lespraktijk en verantwoorden vanuit zijn kennis van de theorie.

Een universitair opgeleide leraar beschikt over de vaardigheden om leerlingen te begeleiden in hun leerproces, is zich bewust van zijn professionele verantwoordelijkheid en weet hoe hij zijn kennis en (methodische) vaardigheden kan blijven verdiepen en uitbreiden.

Na afronding van de Educatieve Minor of Module ontvangen LIO's een certificaat en een beperkte tweedegraads lesbevoegdheid. Dit geldt voor de Educatieve Minor *alleen* als de bacheloropleiding is afgerond. Dit betekent een bevoegdheid om binnen het voortgezet onderwijs les te geven in het vmbo en de onderbouw van havo/vwo in een specifiek schoolvak.

Inhoud opleiding

Het programma van de voornoemde opleidingen bestaat uit twee componenten, die een samenhangend geheel vormen: het instituutsdeel en het praktijkdeel. Studenten volgen altijd een Didactiekvak (Didactiek 1 en 2) en een Praktijkvak (Praktijk 1 en 2). De inzichten en ervaringen die worden opgedaan op het instituut worden toegepast en getoetst aan de praktijk in de opleidingsschool, terwijl ervaringen uit de praktijk weer mee worden genomen naar het instituut: zo vormen ze tezamen een geïntegreerd geheel.

Het instituutsdeel

Op de Vrije Universiteit volgen LIO's colleges waarin kennis en kunde wat betreft pedagogiek, algemene didactiek en vakdidactiek centraal staan. Studenten bereiden zich hierop voor aan de hand van verschillende zelfstudie- en praktijkopdrachten. De instituutsdag is maandag.

Rollen en kernpraktijken: om de student te helpen een weg te vinden in het complexe beroep van leraar bespreken we binnen op het instituut vaak verschillende typen rollen die je als leraar vervult, namelijk die van pedagoog, ontwerper, uitvoerder en professional.

Natuurlijk kun je deze rollen niet strikt scheiden, maar wel onderscheiden op een manier die helpt om leraar te worden. In de rol als ontwerper van onderwijs denk je over andere zaken na dan wanneer je met de leerlingen aan het werk bent als uitvoerder.

We hebben de rollen vertaald naar zogenaamde 'kernpraktijken', belangrijke algemeen-didactische competenties waarbinnen bovengenoemde rollen samenkomen. Denk aan: 'de les starten', 'leren zichtbaar maken' of 'leerlijnen ontwerpen'. In combinatie met onze colleges vakdidactiek en peergroup & professional geven we zo het instituutsdeel van de opleiding vorm. We vragen LIO's om bewust met de kernpraktijken en nieuwe inzichten in de praktijk aan de slag te gaan. Het is daarom fijn als wpb en LIO regelmatig uitwisselen over de stof die op de colleges aan bod is geweest. Een actueel overzicht van de kernpraktijken is te vinden op onze website. Daarnaast houden we wpb's per mail op de hoogte van de kernpraktijken die op het programma staan.

Diversiteit en wereldburgerschap

Bij het docententeam leeft de wens om diversiteit en wereldburgerschap een prominentere plek te geven in het curriculum. Bij de kernpraktijken hebben deze thema's inmiddels een duidelijker plek gekregen. De onderwerpen komen bovendien aan bod tijdens Themadagen over Duurzaamheid en vakoverstijgend werken, over Wereldburgerschap en over Taalgericht Vakonderwijs. De ULO is kandidaat UNESCO-netwerklid geworden als eerste universitaire lerarenopleiding in Nederland.

Het praktijkdeel

Van dinsdag tot en met vrijdag hebben de LIO's de mogelijkheid om stage te lopen op een opleidingsschool. De LIO's zijn minimaal vier dagdelen op de school aanwezig. De kernpraktijken zorgen voor samenhang tussen het instituutsdeel en het praktijkdeel.

De stage gaat meteen aan het begin van de opleiding van start. De stage omvat **120 klassencontacturen** waarvan **60 zelf te verzorgen lessen** in vmbo-tl en onderbouw havo/vwo verdeeld over de 20 weken van de Educatieve Minor/Module. De overige 60 uren besteedt een LIO aan het observeren, het uitvoeren van opleidingsopdrachten of het assisteren van de begeleider. Het observeren bij de eigen begeleider en het voorbereiden en uitvoeren van lessen in het schoolvak zijn belangrijke activiteiten op school en het is daarnaast van belang dat de LIO de gelegenheid krijgt om bij andere docenten te observeren tijdens de lessen. Ook moet de LIO deel kunnen nemen aan activiteiten op de school, bijvoorbeeld aan sectievergaderingen, rapportvergaderingen, leerling-activiteiten en begeleidingsactiviteiten. Alle activiteiten die een LIO in de klas uitvoert, zijn erop gericht het eigen leerproces te voeden. De kernpraktijken en vakdidactische input zorgen voor samenhang tussen de praktijk en het instituutsdeel. De LIO neemt het voortouw in het organiseren van het eigen leerproces en overlegt nauw met de wpb wat de mogelijkheden zijn.

Begeleiding en samenwerking

Het traject van de Educatieve Minor of Module is intensief. Vandaar dat er meerdere begeleiders betrokken zijn bij het opleiden van de LIO. Ieder heeft daarbij zijn rechten en plichten; deze worden hieronder beschreven. De manier van begeleiden is afhankelijk van het type samenwerkingsverband dat de universitaire lerarenopleiding heeft met de opleidingsschool¹.

Contact tussen opleidingsschool en instituut

Vijf instituutsopleiders (IO's) van VU Lerarenacademie zijn verbonden aan opleidingsscholen waar de VU mee samenwerkt. **Aad Monquil** is verbonden aan ROWF (licht partnerschap); **Hans Goudsmit** aan NOA; **Mariska Bout** aan AONHW en AAOS (licht partnerschap), **Yke Meindersma** aan De Dam en H2O (licht partnerschap) en **Liesbeth van Well** is verbonden aan ROSA en GSF (licht partnerschap). De IO onderhoudt contact met de opleidingsschool, draagt bij aan kwaliteitszorg, visieontwikkeling, neemt deel aan opleidersoverleg en aan activiteiten die door de opleidingsschool voor schoolopleider(s), werkplekbegeleiders en studenten georganiseerd worden. De IO is aanspreekpunt voor de schoolopleiders (SO's) van de opleidingsschool.

Conferentie Samen Opleiden en Professionaliseren

Elk jaar organiseren de opleidingsinstituten UvA, HvA en VU Lerarenacademie samen met schoolopleiders van verschillende opleidingsscholen een conferentie voor schoolopleiders, werkplekbegeleiders en instituutsopleiders. De volgende Conferentie Samen Opleiden en Professionaliseren staat gepland op 23 januari 2025.

Contact tussen (mentor van de) VU en wpb

Tijdens de stageperiode zijn er verschillende momenten waarop er contact is tussen de (mentor van de) VU en de wpb. Die momenten staan hieronder in de tabel beschreven.

Contact over kernpraktijken 1 Informatie over de kernpraktijken is te vinden op de website voor WPB's en SO's. (https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/informatie-voor-schoolopleiders-en-werkplekbegeleiders) 2 Wekelijks ontvangen wpb en SO een mail van de stagecoördinator over de kernpraktijk die aan bod komt op het instituut.		
Contact VU-mentor en WPB		
Moment	Middel	Doel
1. In de eerste maand na de start van het praktijkdeel	Telefoon/mail/Zoom of Teams	kennismaken, informeren over kernpraktijken en vakdidactiek, gesprek en discussie en afspraken maken over contact en begeleiding.

¹ In opleidingsscholen worden de begeleidingstaken verdeeld tussen de werkplekbegeleider en de schoolopleider.

2. Nadat het beoordelingsformulier voor Praktijk 1 is ingevuld	Telefoon/mail/Zoom of Teams	Contact over de ontwikkeling van de student; cijfer voor de praktijk vaststellen
3. Tijdens het eerste half jaar	Contact op school bij lesbezoek	Gezamenlijk les nabespreken, ontwikkeling en ontwikkelpunten benoemen
4. Nadat het beoordelingsformulier voor Praktijk 2 is ingevuld	Telefoon/mail/Zoom of Teams	Contact over de ontwikkeling van de student; eindcijfer voor de praktijk vaststellen

Contactmoment 1 – in de eerste maand na de start van de opleiding

In de eerste maand na de start van de opleiding neemt de vakdidacticus contact op. Doel: kennismaken, informeren over kernpraktijken en vakdidactiek, gesprek en discussie en afspraken maken over contact en begeleiding.

Contactmoment 2 - na de beoordeling van Praktijk 1

Nadat de LIO de beoordeling voor Praktijk 1 heeft ingeleverd in Canvas, neemt de mentor van de VU contact op met de WPB om vast te stellen of de LIO een O, V of G krijgt voor de praktijk. De letter die de WPB heeft ingevuld, is een voorlopig oordeel. Het definitieve oordeel wordt in samenspraak vastgesteld. De WPB brengt de SO op de hoogte van het vastgestelde resultaat voor het praktijkdeel.

Contactmoment 3 - tijdens het eerste half jaar

Tijdens het eerste half jaar legt de VU-mentor een lesbezoek af bij de LIO op de opleidingsschool. De schoolopleider en de WPB worden door de LIO op de hoogte gebracht van het lesbezoek. Na de les houden de VU-mentor en de werkplekbegeleider een evaluatief gesprek met de student. De student maakt hiervan een verslag.

Contactmoment 4 – na de beoordeling van Praktijk 2

Nadat de student de beoordeling voor Praktijk 2 heeft ingeleverd in Canvas, neemt de mentor van de VU contact op met de WPB om vast te stellen welk cijfer de LIO verdient voor de praktijk. Het cijfer dat de WPB heeft ingevuld, is een voorlopig cijfer. Het definitieve cijfer wordt in samenspraak vastgesteld. De WPB brengt de SO op de hoogte van het resultaat.

Bij twijfel over de ontwikkeling van de LIO neemt de WPB ruim voor het eindbeoordelingsmoment contact op met de VU-mentor. De contactgegevens van de mentoren van de universitaire lerarenopleiding van de VU vind je op de website.

Rechten en plichten

De LIO

- is verantwoordelijk voor het leggen van contact met de opleidingsschool voor aanvang van het schooljaar, met de schoolopleider en werkplekbegeleider en voor het doorspelen van de contactgegevens aan de VU-mentor (instituuopleider);
- is minimaal vier dagdelen per week op de school aanwezig;
- informeert de werkplekbegeleider over de kernpraktijken;
- neemt initiatief ten aanzien van het leerproces en de leerwensen;
- is actief in de lessen aanwezig en neemt in overleg met de werkplekbegeleider (deel)lessen over;
- maakt tijd voor het voor- en nabespreken van de lessen;
- gaat zorgvuldig om met wat de opleidingsschool van hem/haar vraagt;
- doet wekelijks verslag van de ervaringen op school/stageopdrachten in het logboek;
- maakt direct na het stage bezoek van de VU-mentor een verslag en mailt dit naar de werkplekbegeleider en mentor;
- is verantwoordelijk voor het geven van **voldoende** lessen in vmbo-t en onderbouw van de havo/vwo;
- gaat prudent om met de privacy van leerlingen en collega's: bewaart geen onnodige data over hen, slaat gegevens zoveel mogelijk op zonder volledige namen te vermelden, en vernietigt alle gegevens van leerlingen en collega's in zijn of haar bezit als de stage voorbij is.
- bewaart leerlingdata (incl. films) idealiter alleen op computers van de school of de VU. Als dat toch op een laptop gebeurt moet deze een sterke wachtwoordbeveiliging hebben (bijv via <https://passwordsgenerator.net/>) en een versleutelde harddisk (zie voor windows: <https://docs.microsoft.com/en-us/windows/security/information-protection/bitlocker/bitlocker-overview>)
- neemt direct contact op met de werkplekbegeleider op school en de VU-mentor indien hij/zij bovengenoemde verantwoordelijkheden niet kan waarmaken.

De werkplekbegeleider

De begeleiding en beoordeling van een minorstudent vraagt minimaal twee uur per week, afgezien van de aanwezigheid in de lessen. Al na twee of drie weken zal de student een begin maken met het geven van (deel) lessen. Suggestie voor de opbouw van de stage-activiteiten in de eerste weken zijn te vinden in bijlage A.

Begeleiding:

De werkplekbegeleider

- geeft de LIO de mogelijkheid tot het volbrengen van het praktijkdeel van de Minor/Module. Het praktijkdeel bestaat uit 120 klassencontacturen, waarvan minimaal 60 zelfstandig te geven lessen. Hierbij gaan we uit van een lesduur van 50 minuten;
- is verantwoordelijk voor de dagelijkse begeleiding van de LIO in de klas;
- bekijkt met de LIO de opdrachten die voor de eerste weken meegegeven zijn;
- houdt regelmatig contact met de LIO over de kernpraktijken en de uit te voeren opdrachten;
- maakt met de LIO een plan voor het praktijkdeel.
- geeft feedback op het functioneren van de LIO;
- bespreekt (deel)lessen voor en na, stelt met de LIO (nieuwe) ontwikkelpunten op;
- biedt de gelegenheid om te overleggen over het lesprogramma van het schoolvak en de lesvoorbereiding. Hiervoor kunnen ook andere docenten uit de vaksectie worden gevraagd. De werkplekbegeleider bemiddelt hierin;
- brengt de LIO in contact met andere collega's, onder meer om te kunnen observeren tijdens de lessen;
- biedt de mogelijkheid om de LIO te laten deelnemen aan activiteiten in de school, bijvoorbeeld: sectievergaderingen, rapportvergaderingen, leerling activiteiten en begeleidingsactiviteiten;
- bespreekt met de VU-mentor de voortgang van het leerproces van de LIO wanneer deze de school bezoekt of op ieder moment wanneer de werkplekbegeleider dit nodig acht;
- koppelt regelmatig de voortgang van de LIO terug naar de schoolopleider en brengt de schoolopleider op de hoogte van de beide praktijkbeoordelingen. Eventuele vragen worden tijdig besproken en knelpunten tijdig gesignaleerd zodat hierop in overleg actie ondernomen kan worden.

Beoordeling:

De werkplekbegeleider

Praktijk 1

- beoordeelt de praktijk (meestal samen met de schoolopleider) van de LIO. Input voor de beoordeling is het functioneren van de LIO gedurende de hele periode en de inbreng tijdens de presentatie (Opdracht Presenteer Jezelf, bijlage B).
- geeft het resultaat dat de LIO behaald heeft voor de Praktijk 1 door aan de SO

Praktijk 2 Eindbeoordeling

- bezoekt en beoordeelt samen met de schoolopleider een les van de LIO aan het eind van fase II (zie de website voor het Beoordelingsformulier Praktijk <https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/informatie-voor-schoolopleiders-en-werkplekbegeleiders>). Aan het eind van Praktijk 2 vullen de werkplekbegeleider (WPB) en de schoolopleider (SO) het Beoordelingsformulier

Praktijk in. De WPB en SO en lichten de scores schriftelijk in een paar zinnen toe. De WPB en SO scoren de vier rollen op basis van de lessen die tijdens de stage bij de LIO zijn bijgewoond, de ervaringen die met de LIO zijn opgedaan en de 'examenles' die de LIO uitvoert aan het einde van de praktijk. In onderling overleg doen ze een voorstel voor het eindcijfer voor de praktijk.

- neemt in geval van twijfel (cijfer tussen de 5 en de 6) contact op met de VU- mentor voordat een cijfer gegeven is.

De VU-mentor neemt (telefonisch) contact op met de werkplekbegeleider en stelt hierna het cijfer vast.

- geeft het cijfer dat de LIO behaald heeft voor Praktijk 2 door aan de SO.

Schoolopleider

Begeleiding :

De schoolopleider

- introduceert de LIO in de school;
- bewaakt de voortgang van de LIO; informeert regelmatig naar de voortgang van de stage bij de werkplekbegeleider;
- attendeert op schoolgebonden activiteiten die de moeite waard zijn voor de betreffende LIO gezien zijn/haar leerdoelen;
- legt een lesbezoek af indien dit gewenst wordt door mentor of de werkplekbegeleider;
- is verantwoordelijk voor een goede procedure rondom de eindbeoordeling van de praktijk van de LIO.

Beoordeling:

De schoolopleider

- bezoekt en beoordeelt samen met de werkplekbegeleider de 'examenles' aan het eind van fase II en vult samen met de werkplekbegeleider het Beoordelingsformulier Praktijk in;
- doet in samenspraak met de werkplekbegeleider een cijfervoorstel voor Praktijk 2 van de LIO.

VU-mentor

Begeleiding:

De VU-mentor

- is een instituutsopleider die de LIO begeleidt en wekelijks ziet;
- voert aan het begin van de opleiding een kennismakingsgesprek met de LIO;
- legt aan het begin van de opleiding telefonisch of anderszins contact met de werkplekbegeleider van de opleidingsschool

- voert een gesprek met de LIO aan het begin van de opleiding, na Praktijk 1 en na Praktijk 2 waarbij ingegaan wordt op de ontwikkeling van de student op de opleidingsschool en op het instituut;
- legt een stagebezoek af bij de LIO. Na de les houden VU-mentor en de werkplekbegeleider een evaluatief gesprek met de LIO. Het lesbezoek is niet beoordelend, maar begeleidend van aard; het geeft de VU-mentor informatie over de vorderingen die de LIO maakt. De LIO maakt hiervan een verslag;
- heeft tijdens het bezoek aan de school indien gewenst of noodzakelijk contact met andere begeleiders in de opleidingsschool, zoals de schoolopleider;
- zoekt tussentijds contact met de werkplekbegeleider als daar aanleiding toe is.

Beoordeling:

De VU-mentor

- neemt contact op met de werkplekbegeleider naar aanleiding van het beoordelingsvoorstel van Praktijk 1 en naar aanleiding van het cijfervoorstel voor Praktijk 2 en stelt hierna het eindcijfer vast;
- is formeel eindverantwoordelijk voor het oordeel voor Praktijk 1 en het cijfer voor Praktijk 2. De VU-mentor borgt de kwaliteit van de beoordeling van het praktijkdeel middels het lesbezoek dat hij aflegt op school en middels de videocompilatie bij de proeven die hij beoordeelt.

Fasering Praktijk & kort overzicht procedures

De combinatie van instituutsdeel en praktijkdeel in de Educatieve Minor/Educatieve Module bestaat uit twee fases. Iedere fase heeft zijn eigen kernpraktijken die centraal staan en proeven die moeten worden uitgevoerd.

Hieronder in figuur 1 staan de fasering-, toets- en beoordelingsmomenten schematisch weergegeven. Voor de LIO is er een apart document dat de toetsingsprocedure beschrijft.

Fase/Periode	Instituutsdeel	Praktijkdeel
FASE 1 p1	Didactiek 1	Praktijk 1
	Startproef	Praktijkbeoordeling 1
FASE 2 p2/3	Didactiek 2	Praktijk 2
	Basisproef	Praktijkbeoordeling 2

Figuur 1. *De structuur van de Educatieve Minor/Module.* De opleiding bestaat uit twee fases. De blokken 1 en 2 duren elk acht weken; blok 3 duurt vier weken. Grofweg: periode 1 (sept – okt), periode 2 (nov-dec), periode 3 (jan). De onderdelen Didactiek 1 en 2 omvatten de onderdelen Algemene Didactiek en Pedagogiek, Vakdidactiek en Peergroup. De start-, basis- en meesterproef worden niet door de werkplekbegeleider beoordeeld, maar door de instituutsopleider. De onderdelen Praktijk 1, 2 en 3 behelzen de stage op de opleidingsschool.

Procedure beoordeling Praktijk 1

Voor de afronding van Praktijk 1 voert de LIO tegen het einde van fase I op de (opleidings-) school de opdracht 'Presenteer jezelf' uit. De LIO presenteert zichzelf als leraar- in- opleiding en voert daarbij bewijsmateriaal aan over zijn/haar functioneren in de praktijk gedurende fase I. (Zie voor meer informatie de opdrachtbeschrijving in bijlage B.) De LIO zorgt ervoor dat bij de presentatie behalve de WPB nog twee andere collega's aanwezig zijn, bijvoorbeeld de schoolopleider, de mentor van de klas of een collega uit de sectie of een student.

Middels de presentatie maakt de LIO aan de hand van bewijsmateriaal (documentatie op papier en/of videobeelden) duidelijk dat:

- hij/zij het beroep van docent kent;
- het beroep van docent een goede keuze is voor hem/haar;
- hij/zij geschikt is voor het beroep van docent.

Na afloop van de presentatie benoemen de werkplekbegeleider, participerende docenten/medestudent de sterke en minder sterke kanten van het functioneren van de LIO.

Vervolgens beoordeelt de werkplekbegeleider de LIO aan de hand van het Beoordelingsformulier Praktijk (zie de website <https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/informatie-voor-schoolopleiders-en-werkplekbegeleiders>). Het functioneren van de LIO gedurende de stage en de inbreng tijdens de presentatie leveren input voor de beoordeling. De werkplekbegeleider licht de gemaakte keuzes in een paar zinnen toe op het Beoordelingsformulier Praktijk en ook de LIO schrijft een kort commentaar op het Beoordelingsformulier. Het beoordelingsvoorstel wordt ingeleverd bij de VU-mentor in Canvas.

De LIO levert in via Canvas:

- Een verslag van de opdracht 'Presenteer jezelf' inclusief voorbereiding van het gesprek en korte verslaglegging (weergave van gesprek)
- Een scan van het beoordelingsformulier, inclusief ingevulde rubrics, commentaar en handtekeningen van de beoordelaars en eigen commentaar

De VU-mentor neemt contact op met de werkplekbegeleider en stelt hierna het cijfer vast. De VU-mentor is formeel eindverantwoordelijk voor de beoordeling van het praktijkdeel. De LIO dient voor de verschillende rollen overwegend op niveau 1 te functioneren.

De LIO verwerkt de ontwikkelpunten die in het gesprek naar voren gekomen zijn in zijn/haar terug- en vooruitblik in de Startproef.

Een lesbezoek door de schoolopleider behoort niet tot de verplichtingen (vanuit de VU) in fase I.

Herkansing Praktijk 1

Bij onvoldoende niveau heeft de student recht op één herkansing in de vorm van een verlengde stage. De LIO stelt een verbeterplan op aan de hand van de ingevulde rubrics en feedback; dit plan dient voor uitvoering goedgekeurd te worden door VU-mentor en werkplekbegeleider. Het is mogelijk dat de LIO bij onvoldoende niveau het advies krijgt de Educatieve Minor/Module niet voort te zetten.

Procedure beoordeling Praktijk 2 (eindbeoordeling praktijk)

Voor de eindbeoordeling van het praktijkdeel maakt de LIO in fase II in blok 3 (januari) of kort daarvoor een afspraak met zijn werkplekbegeleider en de schoolopleider voor een afrondend lesbezoek. In overleg met de werkplekbegeleider en de schoolopleider bepaalt de LIO welke klas hiervoor het meest geschikt is.

Na afloop van het lesbezoek blikken de werkplekbegeleider en de schoolopleider met de LIO terug op de les. De werkplekbegeleider en de schoolopleider beoordelen het functioneren van de LIO aan de hand van het Beoordelingsformulier Praktijk. De werkplekbegeleider en de schoolopleider komen samen tot een oordeel (= cijfervoorstel). Ieder heeft daarbij zijn eigen rol. De werkplekbegeleider betreft bij het oordeel het complete traject dat de LIO doorlopen heeft en de lessen die hij gezien heeft en de schoolopleider baseert zijn oordeel op deze 'examenles'. De werkplekbegeleider en schoolopleider onderbouwen de gemaakte keuzes in een paar zinnen op het Beoordelingsformulier Praktijk. Ook de LIO schrijft een kort commentaar op de praktijkbeoordeling op het Beoordelingsformulier Praktijk.

Bij *twijfel* over de ontwikkeling van de LIO en mogelijk oordeel onvoldoende voor Praktijk 2 neemt de WPB ruim voor het eindbeoordelingsmoment contact op met de VU-mentor.

De LIO levert het beoordelingsformulier, inclusief commentaar, in bij de VU-mentor in Canvas. Het cijfer wordt hiermee voorgelegd aan de VU-mentor. De VU-mentor neemt contact op met de werkplekbegeleider en stelt hierna het cijfer vast. De VU-mentor is formeel eindverantwoordelijk voor het cijfer voor de Praktijk. De werkplekbegeleider brengt de schoolopleider op de hoogte van het definitieve cijfer. De student dient voor de rol van Professional, Pedagoog, Ontwerper en Uitvoerder overwegend op niveau 2 te functioneren.

De LIO verwerkt de leerpunten uit de praktijkbeoordeling in zijn terug- en vooruitblik in de Basisproef.

Verlengde stage/alternatieve stageplaats

Voor zowel Praktijk 1 als 2 heeft de LIO na een onvoldoende recht op één extra kans in de vorm van een verlengde stage (of evt. een alternatieve stageplaats). De LIO stelt een verbeterplan op aan de hand van de ingevulde rubrics en feedback; dit plan dient voor uitvoering goedgekeurd te worden door VU-mentor en werkplekbegeleider. Na een onvoldoende beoordeling bij deze nieuwe kans zal de opleiding geen verdere verlenging of alternatieve stageplaats ter beschikking stellen.

Deadlines voor de praktijkbeoordelingen

Hieronder een overzicht van alle deadlines van de praktijk beoordelingen in het studiejaar 2023-2024.

Beoordeling	Deadline
Praktijk 1	Vrijdag 18 oktober 2024 voor 17.00 uur
Herkansing Praktijk 1ase I	Vrijdag 29 november 2024 voor 17.00 uur
Praktijk 2	Vrijdag 31 januari 2025 voor 17.00 uur
Herkansing Praktijk 2	Datum volgt

Omstreeks de tijd dat de LIO's de praktijkbeoordelingen moeten inleveren, moeten zij ook andere toetsen (startproef, basisproef) voor de opleiding maken.

Uitreiking certificaat

Indien de student alle onderdelen van de Educatieve Minor/Module met minimaal een voldoende heeft afgerond, ontvangt de student een **certificaat**. De **lesbevoegdheid** wordt afgegeven voor de Educatieve Module en indien de gehele bachelor inclusief de 30 EC van de Educatieve Minor is afgerond. Meer informatie over de uitreiking volgt begin 2025.

Bijlagen

- A. Suggesties voor opbouw stage-activiteiten Fase I
- B. Praktijkopdracht Praktijk 1: Presenteer jezelf
- C. Praktijk 2 (eind fase II): Afrondend lesbezoek

Bijlage A - Suggesties voor opbouw stage-activiteiten Minor/Module fase I

Hieronder staan mogelijke stage-activiteiten die zijn verzameld door instituutsopleiders en schoolopleiders. Naast dat LIO's en werkplekbegeleiders aandacht besteden aan de kernpraktijken en vakdidactische inzichten die elke week aan bod komen in het instituutsdeel, kunnen deze opdrachten de eerste acht weken de leidraad vormen voor LIO's, werkplekbegeleiders en schoolopleiders.

Week 1

Dagdeel 1

1. Rondleiding en kennismaking met belangrijke personen in de school;
2. Uitleg schoolgids/informatiemap en overige administratieve zaken (kastje, sleutel, verklaring goed gedrag, password);
3. Voorstellen student aan het personeel.

Dagdeel 2

4. Meelopen met de lessen van werkplekbegeleider;
5. Bedenk (taak 1) observatiepunten voor in de klas voor de volgende dag, en (taak 2) bereid interviews met functionarissen in de school voor a.h.v. lijst van functionarissen (denk aan zorgcoördinator, vertrouwenspersoon);
6. Afsluitend gesprek met de schoolopleider.

Dagdeel 3 en 4

7. Uitvoeren taak 1 en 2 (zelf indelen);
8. Verslag leggen van taak 1 en 2 voor schoolopleider en werkplekbegeleider;
9. Afspraken maken voor invulling van week 2.

Week 2

1. Neem een interview af met een docent, waardoor je een zo compleet mogelijk beeld krijgt van het beroep van docent en van wat er allemaal bij komt kijken;
2. Vergelijkbare opdracht maar dan met een leerling uit de onderbouw en/of een leerling uit de bovenbouw (Bedenk goed wat je precies te weten wilt komen!);
3. Interview een ouder over de school, en een lid van het MT.
4. Toets je bevindingen aan de praktijk op de school; inventariseer je ervaringen en maak hiervan een verslag. Loop een complete lesdag met een klas mee. Noteer al je bevindingen. Wat leer je van deze dag?
5. Wat kun je leren van ervaren docenten? Welke sterke punten neem je waar en wat kun jij hiervan leren?

Week 3 e.v.

In de derde week gaan de LIO's deellesjes geven en/of samen met de werkplekbegeleider lesgeven.

Oriëntatie op de leerstof in de verschillende leerjaren en keuze maken voor leerstof waar student mee wil beginnen.

Stap 1

LIO geeft instructie (15 min.), werkplekbegeleider is aanwezig en is eindverantwoordelijk. LIO bereidt zelf dit lesje voor en maakt eigen didactische keuzes.

Nagesprek levert aandachtspunten op.

LIO bedenkt met begeleider alternatieve aanpak. Alternatieve aanpak in parallelklassen of in andere klassen uitvoeren.

Vanaf dit moment zit de LIO niet meer achterin de klas te observeren, maar is hij/zij in de les actief. De werkplekbegeleider bespreekt mogelijkheden voor inrichting van de lessen met LIO.

Vervolg

Verantwoordelijkheid van de student moet gaandeweg toenemen. Werkplekbegeleider is aanwezig, tenzij er reden is om juist even weg te lopen.

Suggestie voor opbouw activiteiten LIO:

- Alleen instructie geven;
- Instructie + activerende opdracht uitvoeren;
- Instructie + activiteit + evaluatie van en reflectie op het geleerde.

Gaandeweg is de begeleider vaker (korte tijd) weg.

Suggestie voor opbouw begeleiding:

- Werkplekbegeleider heeft de leiding;
- Gelijkwaardigheid;
- LIO heeft de leiding;
- Werkplekbegeleider heeft geen actieve rol als observant en heeft na uitgevoerde lessen een reflectiegesprek met de LIO

Ook de leerlingen geven de LIO feedback. Dit kan op verschillende manieren. Door middel van post-it na afloop van de les op de deur; open klassengesprek met leerlingen.

Activiteiten die bedoeld zijn om de school als organisatie te leren kennen:

Missie en Visie

Op school worden er tal van activiteiten georganiseerd. Er worden natuurlijk lessen gegeven, maar ook excursies, buitenlandse reizen en werkweken georganiseerd. Daarnaast worden er cursussen gegeven zoals faalangstraining,

remedial teaching en huiswerkbegeleiding. Een school doet dit vanuit een bepaald idee over onderwijs en lesgeven. Anders gezegd, de school heeft een missie en een visie, waarin zij uitlegt wat voor soort school zij wil zijn.

1. Achterhaal de missie en de visie van de school, waar je werkt of stage loopt.
2. In hoeverre maakt de school de missie en de visie in de praktijk ook waar? Waar zie je missie en visie terug en welke belemmeringen zijn er?

Functiewaardering

Het onderwijs is een bedrijfstak met een eigen CAO en arbeidsvoorwaarden. Zo kennen de scholen in het voorgezet onderwijs een salarissysteem met LD, LC en LB-schalen.

1. Ga binnen de school na welke criteria de school hanteert bij het bevorderen van een werknemer van de ene schaal naar de andere.
2. Wat betekenen de keuzes die de school maakt voor jouw toekomstperspectief en motivatie?

Bijlage B - Praktijkopdracht Praktijk 1 Presenteer jezelf

Opdracht beschrijving voor LIO

Doel opdracht

In een gesprek maak je aan de hand van fragmenten (documentatie op papier of videobeelden) duidelijk dat:

- je het beroep van docent kent;
- het beroep van docent een goede keuze is voor jou;
- je geschikt bent voor dat beroep.

Gezien de beoogde bevoegdheid wordt aanbevolen situaties te kiezen uit onderbouw Havo/VWO en VMBO-t.

Uitvoering

- Je bereidt een gesprek voor met twee à drie docenten van de opleidingsschool; daaraan neemt **in elk geval** je werkplekbegeleider deel. Overige deelnemers aan het gesprek zouden kunnen zijn: mentor van een klas, schoolopleider, mede studenten.
- Het gesprek en de nabespreking zal 40 minuten duren (gemiddelde tijd lesuur).

Aan de hand van voorbeelden/ kritische situaties in de klas laat je zien dat:

- je weet wat het betekent om leraar te zijn;
- het je wat lijkt om docent te zijn;
- je geschikt bent voor het beroep.

Aandachtpunten bij voorbereiding gesprek

Belangrijk is dat de motivatie voor het beroep van docent, het contact met de leerlingen en de organisatorische aspecten van het beroep zichtbaar (of hoorbaar) wordt (bij voorkeur via een videofragment). Let op dat:

- de keuze van de fragmenten/situaties uit je praktijk I passen bij de vraag;
- je de opdrachten uit de opleiding of school kunt gebruiken voor de beantwoording van de vragen;
- de verschillende concrete situaties op drie verschillende manier moeten worden ingebracht, bijvoorbeeld: video opnames, lesobservaties, gemaakte opdrachten, lesplannen, feedback van leerlingen, enz.

Uitvoering van het gesprek

Je maakt een agenda voor het gesprek (planning 25 minuten).

Afronding

Na afloop van de presentatie benoemen de werkplekbegeleider, participerende docenten/medestudent de sterke en minder sterke kanten van het functioneren van de LIO.

Vervolgens beoordeelt de werkplekbegeleider de LIO aan de hand van het Beoordelingsformulier Praktijk (zie <https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/informatie-voor-schoolopleiders-en-werkplekbegeleiders>) Het functioneren van de LIO gedurende de stage en de inbreng tijdens de presentatie levert de input voor de beoordeling. De LIO dient voor de verschillende rollen overwegend op niveau 1 te functioneren.

De werkplekbegeleider licht de gemaakte keuzes in een paar zinnen toe op het Beoordelingsformulier Praktijk en ook de LIO schrijft een kort commentaar op het Beoordelingsformulier.

Uitwerking

De voorbereiding van het gesprek en een korte verslaglegging (=weergave van gesprek), tezamen met het gegeven oordeel, worden ingeleverd via de inleversite op Canvas. De ontwikkelpunten die in het gesprek naar voren gekomen zijn, verwerk je in je terug- en vooruitblik in de Startproef.

Inleveren

De LIO levert twee bestanden in via de inleversite van Canvas

- Een verslag van de presentatie 'presenteer jezelf' inclusief voorbereiding van het gesprek en korte verslaglegging (weergave van gesprek)
- Een scan van het beoordelingsformulier, inclusief ingevulde rubrics, commentaar en handtekeningen van de beoordelaars en eigen commentaar

Bijlage C - Praktijk 2 (eind fase II): Afrondend lesbezoek

Opdracht beschrijving voor LIO

In blok 3 maak je een afspraak met je werkplekbegeleider en de schoolopleider voor het afrondende lesbezoek. In overleg met je werkplekbegeleider en de schoolopleider bepaal je welke klas je hiervoor het meest geschikt vindt. Doel van dit lesbezoek is het beoordelen van jouw functioneren in de praktijk aan de hand van het Beoordelingsformulier Praktijk (zie <https://vu.nl/nl/onderwijs/meer-over/informatie-voor-schoolopleiders-en-werkplekbegeleiders>).

Na afloop van het lesbezoek zal een gesprek plaatsvinden, waarin de lessituatie beoordeeld zal worden aan de hand van het Beoordelingsformulier Praktijk. De werkplekbegeleider en de schoolopleider komen samen tot een oordeel (= cijfervoorstel). Ieder heeft daarbij zijn eigen rol. De werkplekbegeleider betreft bij het oordeel het complete traject dat jij doorlopen hebt en de lessen die hij van jou gezien heeft en de schoolopleider baseert zijn oordeel op deze 'examenles'. De werkplekbegeleider en schoolopleider onderbouwen de gemaakte keuzes in een paar zinnen op het Beoordelingsformulier Praktijk. Ook jij schrijft een kort commentaar op de praktijkbeoordeling op het beoordelingsformulier. Je levert het beoordelingsformulier in via de inleversite van Canvas. Het cijfer wordt hiermee voorgelegd aan de VU-mentor, deze neemt contact op met de werkplekbegeleider en stelt hierna het eindcijfer vast. De WPB brengt de schoolopleider op de hoogte van het definitieve cijfer.

De VU-mentor is formeel eindverantwoordelijk voor het cijfer voor de Praktijk. Je dient voor de rol van Professional, Ontwerper en Uitvoerder overwegend op niveau 2 te functioneren.

Bij twijfel over de ontwikkeling van de LIO en mogelijk oordeel onvoldoende voor Praktijk 2 neemt de WPB ruim voor het eindbeoordelingsmoment contact op met de VU-mentor.

Stappenplan eindbeoordeling praktijk:

- Afspraak maken voor afrondend lesbezoek in blok 3 en beoordelingsgesprek na afloop;
- Lesvoorbereiding aan de werkplekbegeleider en schoolopleider toesturen;
- Les uitvoeren;
- Beoordelingsgesprek voeren aan de hand van het Beoordelingsformulier Praktijk (bijlage ;
- Beoordelingsformulier (incl. voorstel cijfer) inleveren via de inleversite van Canvas;
- Leerpunten verwerken in je Basisproef

